معرفی کتاب

دکتر فریدون آشنا

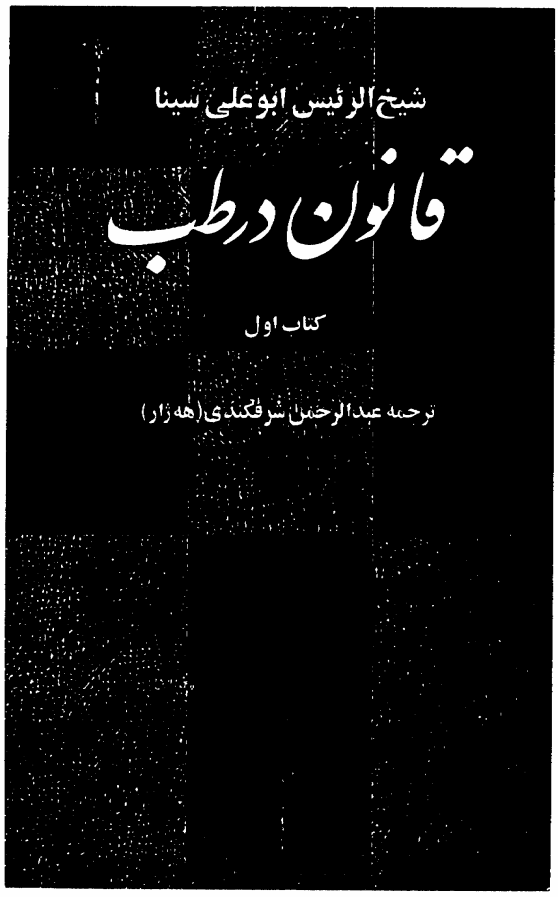

نام کتاب: قانون در طب
نویسنده: شیخ‌الرئیس ابوعلی‌سینا
مترجم: عبدالرحمان شرفکندی (هه‌ژار)
ناشر: انتشارات سروش

نوبت چاپ: چاپ چهارم
تعداد جلدها: هفت جلد
قیمت دوره: ۱۴۰,۰۰۰ ریال

یک هزار سال از دوره زندگی فیلسوف، دانشمند و طبیب نامی ایران شیخ‌الرئیس ابوعلی‌حسین‌بن‌عبدالله سینا می‌گذارد. نام ابن‌سینا در کتاب‌ها و تذکره‌ها، در سخنرانی‌ها و مجامع علمی و ادبی بیشتر یادآور دو اثر جاودان وی یعنی شفا و قانون بوده است. توده مردم سرزمین ما که اجدادشان در ازمنه گذشته با دانش و اطلاعات عصر خود آثار ابن‌سینا را می‌خواندند و در طب به کار می‌بستند، امروز با نام و آوازه شهرت او آشنایی دارند، لیکن در طول ده قرنی که از زمان حیات ابن‌سینا می‌گذارد، نوشته‌هایش به زبان‌های دنیا ترجمه می‌شود، صدها سال در دانشگاه‌ها و مدارس عالی اروپا تدریس می‌گردد، نظریات و اندیشه‌های وی تعقیب می‌شود و گسترش می‌یابد و سرانجام پایه بسیاری از رشته‌های علوم جدید در مغرب زمین گذاشته می‌شود.

کتاب « قانون در طب » که توسط انتشارات سروش برای چهارمین بار به چاپ رسیده است، بنا به گفته خود ناشر در یادداشت چاپ اوّل آن، ترجمه‌ای از مشهورترین نسخ قانون یعنی « القانون‌فی‌الطب، چاپ بولاق » است. اگر چه ترجمه متن اصلی را آقای عبدالرحمان شرفکندی انجام داده‌اند، برای این که کاری کامل صورت گیرد، اساتید دیگری در رشته‌های مختلف، مترجم را یاری کرده‌اند.

همان گونه که متذکر شدیم، قانون در طب در هفت جلد چاپ شده که اهم مطالب و عمدتاً سر فصل‌های مربوط عبارتند از:

کتاب اول

شامل:

فن اول

دو توصیف از علم طب و موضوعات آن در امور طبیعی است که مشتمل بر شش تعلیم است.

فن دوم

بیماری، علت و نشانه‌های آن که شامل سه تعلیم است.

فن سوّم

درباره تندرستی و بیماری و ناگزیری مرگ که دارای پنج تعلیم است.

آخرین بخش کتاب اوّل مربوط به برنامه مسافران و بیماری‌های مربوط به مسافران است که در هشت فصل آمده است.

کتاب دوّم

این کتاب شامل دو جلد است که جلد اول شامل شش گفتار می‌باشد. گفتار ششم آن به چیدن داروها و نگهداری آنها پرداخته است.

جلد دوم شامل دوازده لوح و یک قاعده است که مسایل مختلفی پیرامون کاربرد و اثر دارو بر بیماری‌های مختلف کرده و

مطالب مفصلی را پیرامون گیاهان دارویی ذکر می‌کند.

کتاب سوم

این کتاب شامل سه بخش است که هر بخش آن در یک جلد مجزا به چاپ رسیده است. کتاب سوم کاملاً به مسایل مختلف پیرامون بیماری‌های گوناگون پرداخته و هر بخش از بیماریهای انسان را تحت نام یک « فن » آورده است.

کتاب چهارم

این کتاب شامل پنج بخش است که در بخش اول آن پیرامون تب، بخش سوم آن پیرامون ورم و جوش و بخش پنجم پیرامون شکسته بندی بحث کرده است.

کتاب پنجم

این کتاب در اصل اقرابادین (داروسازی) است که مطالب مبسوطی پیرامون داروهای ترکیبی دارد که عبارتست از:

جلد اول

داروهای ترکیبی به ترتیبی که در کتابهای داروسازی آمده‌اند که خود شامل دوازده گفتار است. گفتار دوازدهم این بخش مربوط داروهای ترکیبی در علاج بیماریها است که در این گفتار مصرف داروهای ترکیبی بر حسب نوع بیماری در هشتاد و نه عنوان ذکر شده است.
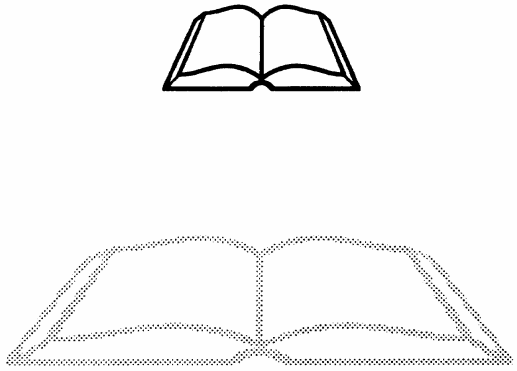
به هر حال اگر چه کتاب قانون بعد از چهار نوبت چاپ از سال ۷۰ به بعد تجدید چاپ نشده (احتمالاً به خاطر گرانی آن، خرید از عهده همگان برنمی‌آید) ولی استقبال از کتاب فوق العاده بوده (در چاپ‌های اولیه) و مطالعه آن را، البته به عنوان کتاب مرجع به همکاران توصیه می‌کنیم.